

SITUATION #225

S

T

M

MAJ 2016
ÅRGÅNG 21

PRIS: 60 kronor
GÅL JÄRCH ERHÅLLER HÄLFTEN

STINA WOLLTER
KROPPSTROTSARE

**VÄGEN TILL
SIG SJÄLV**

GLASNEGATIV
9000 STADSBJLDER

**SKULPTUR-
KULTUR STHLM**

**DET FOLKET
FÖRESLÅR**

STELLAN

*"Jag kan inte gå ifred någonstans. Men jag är så van,
jag har varit känd sen jag var sexton"*

SKARSGÅRD

NINJA THYBERG ALF HÅKAN ÅKESSON KLARA WIKSTEN KRISTIAN PETRI DURIM BEKTESHI

VÄGEN TILL SIG SJÄLV

Med knappa resurser och nolltolerans mot elakhet lotsar Våga va dig själv-stiftelsen barn och ungdomar ut ur ensamhet och utanförskap. I stället för antidepressiva tabletter får de höra att de duger som de är. Stiftelsens grundare är nöjda om de kan rädda ett enda barn från att möta samma öde som deras dotter Linda. **TEXT DAVID BOGERIUS FOTO PÅR LÖFVENIUS**

Arne Falkbäck slår sig ner i soffan bredvid hustrun Lena Falkbäck i lägenheten på Maria Prästgårdsgata. – Det är inte för intet som de samhällskritiska filmerna sopade rent på Guldbaggegalan, han räknar upp filmer på fingrarna:

– Du har *Tjuvheder*, *Min lilla syster* och *En man som heter Ove*. Jag trodde Ove-filmen var en fars men nej, nej, nej, det finns en rätt djup botten där. Och så har du *Flocken* där historien är den samma som det som hände Linda, men i hennes fall gick det ytterligare ett snäpp åt helvete.

I *Boken om Linda* berättar Arne Falkbäck om den yngsta av sina tre döttrar. Han berättar om de kränkningar som fick Linda Falk-

bäck att ta livet av sig, bara 13 år gammal, men också om hur familjen mitt i chocken och sorgen bestämde sig för att göra något för andra utsatta barn och ungdomar.

– När man förlorat det vi har så behövs ingen mer motivation. Den stoppsmashen går inte att beskriva, jag önskar den inte ens åt min värsta fiende.

”Något” blev stiftelsen ”Våga va dig själv” som sedan 2006 bedriver en helt ideell men omfattande verksamhet för att motverka utanförskap hos ungdomar.

Nytt för i år är att sommarens lägerverksamhet flyttat till Vettra i Askersund, strax utanför Örebro, ett ställe som Arne Falkbäck bevakat länge.

– Där har Stockholms Stad haft kolloverk-

samhet i över 50 år, men eftersom det stod tomt hörde jag efter och lyckades få tag på en ansvarig handläggare. Han visste först inte vad Vettra var för ställe men sen slog han i en pärm och erbjöd mig att arrendera det för 320 000 kronor om året.

Sådana penningssummor fanns inte i stiftelsen, men några år senare tog en privat fastighetsägare över Vettra och halverade arrendet.

– Då var det bara att hugga det. Det kommer att bli magiskt för ungdomarna för stället är helt fantastiskt. Det ligger precis vid sjön, har ett eget stort kök och ingen behöver sova fler än två-tre stycken i varje rum.

Via kontakter på Scandic Hotels fick Arne Falkbäck tag på 50 sängar, samt soffor

MÅNGA SNACKAR OM ATT DE SKULLE GÖRA DET OCH DET OM DE BARA HADE STÅLAR, MEN VI KÖRDE BARA I GÅNG OCH HAR JAGAT VÅR EGEN SVANS I TIO ÅR NU. **Arne Falkbäck**

och bestick helt gratis, så det var bara att hyra en skåpbil och köra skytte trafik.

– Det var vår jul det, säger Lena Falkbäck utan att låta särskilt bitter.

Biluthyrningsfirman tittade på milmäta- ren och undrade om bilen gått tur och retur franska rivieran.

– Men vad gör man? Det roliga är att vi har kunnat få till det här utan nån som sitter och klappar en på axeln och säger ”så där kan ni inte göra”. Det finns inget mer än lagen som säger vad man får och inte får göra. Många snackar om att de skulle göra det och det om de bara hade stålar, men vi körde bara i gång och har jagat vår egen svans i tio år nu.

– Vi har fått betala förra årets räkningar ▶

DET FINNS ETT JÄTTESTORT BEHOV OCH VI HAR POTENTIALEN, DRIVET OCH MÄNNISKORNA MEN VI HAR SVÅRT ATT FÅ IHOP DET MED DET VANLIGA LIVET I VARDAGEN.

Andrea Andersson

”Mathildas vän orkade inte leva längre”. Den väckte många starka reaktioner och ledde även till att Skolverket granskade Gransätterskolan i Bålsta där Linda gick. Uppmärksamheten låg också bakom en lagändring som innebär att den som har blivit utsatt för kränkning/mobbing har tolkningsföreträde.

– Men sen dess har vi inte förekommit så mycket i media, vilket jag tror beror på att vi gör en positiv grej och har en lösning. Man får höras mer om man höjer näven och berättar hur jävligt allting är, men jag var med i en TV4-sändning nyligen.

Där var även Lars Arenius, som är generaldirektör för Friends, en organisation som motverkar mobbing och diskriminering. I en inspelningspaus berömde han Våga va dig själv-stiftelsen för alla arrangemang och aktiviteter och beklagade sig sedan över att Friends 50 heltidsanställningar inte räcker till.

– Men det är vad man gör som räknas. Jag pratade nyss med en föräldraorganisation som var nöjda över att de fick boka tre föreläsare till priset av två. De fick ”bara” betala 80 000 kronor. För oss skulle det inte kännas trovärdigt att lägga 80 000 på nåt sånt. Vi vill att pengarna ska gå direkt till ungdomarna. Det ska vara som en nålpil rätt in i bullseye.

Andrea Andersson var tolv år när hon, mest av en slump, åkte med på Våga va dig själv-lägret på Biskops-Arnö i Bålsta 2007.

– Jag hade varit på ett dagläger med en annan organisation året innan och ville åka igen och med Våga va dig själv så det blev det en lägervecka i stället. Vi hade skitkul.

Efter tre somrar med lägret som ett givet inslag tackade hon ja till att åka dit som ledare, trots att hon fortfarande var tillräckligt ung, 15 år, för att vara deltagare.

– Jag var blyg och tyckte att det var jättejobbigt att hålla i övningar inför hela gruppen på runt 30 ungdomar och ledarkolleger. Många av ledarna är väldigt rutinerade och arbetar som lärare till vardags, så för dem är det inte alls nåt problem. Men även jag lärde mig och insåg att det egentligen inte finns nånting att vara rädd för. Det är inte så farligt om man säger nåt fel, jag har lärt mig jättemycket av det.

SEX ÅR SENARE på ett kafé i Globen Centrum gör Andrea Andersson långt ifrån något blygt intryck. Hon bor i Hammarbyhamnen och läser krishantering och säkerhetspolitik på Försvarshögskolan för att bli stadsvetare, och med sina 21 år hör hon fortfarande till de yngsta bland de återkommande ledarna på Våga va dig själv-lägret.

– Jag tror det är viktigt för ungdomarna

att finns några ledare som inte är i samma ålder som deras föräldrar och lärare i skolan och dessutom själva har varit deltagare på lägret. Det är lättare att relatera till oss och tänka att ”jag kanske också ska bli ledare”.

Som ledare går du upp sex på morgonen varje dag och arbetar helt ideellt.

Hon kallar dagarna för ”superintensiva” och berättar att det inte blir fler än ett läger för ganska många ledare.

– Det ställer jättehöga krav på en som ledare och visst är det jobbigt. Vi finns ju där för ungdomarna hela tiden, så jag har förstått hur det är att ha egna barn och hela tiden få sätta sig själv i andra hand. När jag berättar för andra kompisar om lägret så tycker de att jag är galen som åker dit, men för mig är det så himla värt att få se den resa som ungdomarna gör under veckan, både som individer och som grupp. Det är helt magiskt.

TILL DET FÖRSTA Våga va dig själv-lägret för tio år sedan var det bara några enstaka deltagare som hade med sig mediciner, men i dag krävs det ett par lådor för att förvara alla tabletter som barnen äter.

Allt samlas in för att inte hamna i fel händer.

– Det är faktiskt skrämmande att se hur

mycket mediciner som tas. Det är bland annat mediciner för ADHD, men även anti-depressiva tabletter och sömnmedel. Det går verkligen inte att se på de här ungdomarna hur dåligt de mår, de här lägren har fått mig att förstå att jag inte har en aning.

I början av lägerveckorna fungerar inte alltid barnen så bra tillsammans, vilket kan leda till konflikter. Några är vana vid att få göra som de vill utan regler att förhålla sig till och hörs hela tiden medan de flesta är väldigt tysta.

– Det gäller att vi ledare ser alla ungdomarna. Nyckeln är att inte bara uppmärksamma dem som märks utan att även fokusera på dem som hamnar i skymundan. Det

gäller att få de tysta att blomma ut samtidigt som de högljudda tar ett kliv tillbaka. Det är väldigt många som är så superblyga att de inte vågar säga minsta grej, de svarar inte ens på tilltal i början.

På lägret råder nolltolerans mot alla former av taskiga kommentarer och den så vanliga ursäkten att ”det bara var på skämt” är verkningslös. Samtidigt hålls stenhårt på reglerna om att passa tider, vara tyst vid läggdags, inga droger eller tobak, inga mobiltelefoner på dagarna och att inte prata när en ledare ska säga något.

Det är flera gånger som Andrea Andersson känt sig tjugig, men hon vet att det aldrig går att titta åt andra hållet och låta något passera.

– I skolan är många barn vana vid att de får gå ut från stöket i klassrummet för att kunna arbeta i lugn och ro, men hos oss får det inte förekomma. Alla ska kunna vara i den miljö som vi är i.

Efter varje lägervecka önskar hon att hon kunde göra så mycket mer för ungdomarna. Särskilt dem som inte har någon att prata med varken hemma eller i skolan. Tillsammans med ledarkollegan Johanna Huuhka har Andrea Andersson nyligen startat upp ett nytt Våga va dig själv-projekt med återkommande träffar under hela året. Hennes dröm är ett mentorprogram med ”storasystrar” där ungdomarna träffar en vuxen person en gång i månaden.

– Jag vill att vi ska finnas där för barnen mer än en vecka om året. De ska alltid kunna vända sig till oss. Problemet är att få ihop det, Våga Va Dig Själv-stiftelsen har inte någon anställd. Det finns ett jättestort behov och vi har potentialen, drivet och människorna men vi har svårt att få ihop det med det vanliga livet i vardagen. ☹

VÅGA VA DIG SJÄLV-STIFTELSEN

Den 27 april 2005 tog 13-åriga Linda Falkbäck sitt liv efter att ha blivit utsatt för våld och grova kränkningar i skolan. Senare samma år startade hennes familj med pappa Arne, mamma Lena och Lindas storasystrar Sanna och Emelie stiftelsen Våga va dig själv, med syftet att hjälpa andra barn och motverka utanförskap, till Lindas minne.

Verksamheten bedrivs helt ideellt med hjälp av sponsorer och omfattar bland annat lägerverksamhet, den turnerande Våga va dig själv-dagen,

föreläsningar, ledarutbildning och utdelning av stipendier.

Från och med i år är lägerverksamheten placerad i Vettra i Askersund dit tvåhundra ungdomar mellan tolv och 15 år åker. Sammanlagt hålls fyra läger från midsommar fram till skolstarten med ett tydligt uttalat mål att öka deltagarnas självkänsla och självförtroende.

Läs mer om verksamheten på vagavadigsjalv.se